

2025-11-05

Översyn av regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030

Översiktlig sammanställning av remissvar

Innehåll

Inledning	3
Remissen - en del i översynen av Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland.....	3
Aktörer som svarat på remissen.....	4
Frågor som ställdes i remissen.....	5
Sammanställningens metod och upplägg	5
Sammanställning av remissvar	6
Hur uppfattas strategins relevans, inriktning och mål?	6
Hur uppfattas förtydligandena av de	8
långsiktiga prioriteringarna?.....	8
Remissvar – sammantaget om de långsiktiga prioriteringarna	8
Remissvar – långsiktiga prioriteringen Stärka innovationskraften	9
Remissvar – långsiktiga prioriteringen Bygga kompetens	9
Remissvar – långsiktiga prioriteringen Öka inkluderingen	10
Remissvar – långsiktiga prioriteringen Knyta samman Västra Götaland	10
Hur uppfattas de tre områdena för kraftsamling?	11
Remissvar - om förslag till tre delvis nya kraftsamlingarna	11
Synpunkter på Kraftsamling Industrins gröna omställning.....	13
Synpunkter på Kraftsamling Framtidsrusta barn och unga	14

Synpunkter på Kraftsamling Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering	15
Hur kan genomförandet av strategin förstärkas?	16
Remissvar – hur kan genomförandet förstärkas?.....	16
Hur bidrar de vägledande principerna till strategins genomförande? .	17
Remissvar – vägledande principerna.....	18
Så omhändertas remissvaren	19

Inledning

Remissen - en del i översynen av Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland

Under 2024-2025 pågår en översyn av Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 (RUS). Översynen handlar om att aktualisera delar av strategin utifrån omvärld och nuläge samt att förstärka genomförandet med fokus på att se över strategins kraftsamlingar. Det handlar inte om att ta fram en ny strategi.

Enligt förordningen om regionalt utvecklingsarbetet (2017:583) ska regional utvecklingsstrategin ses över minst en gång mellan varje val till region- och kommunfullmäktige. Varje region avgör hur omfattande översynen ska vara. I Västra Götaland leds arbetet av Västra Götalandsregionens miljö- och regionutvecklingsnämnden (MRU) som föreslår beslut till regionfullmäktige. Översynen beräknas vara klar i början av 2026 och då fattas beslut om aktualiserad strategi.

När strategin togs fram skedde det i bred dialog och delaktighet. På samma sätt har översynen genomförts som en dialogprocess med näringslivet och dess organisationer, kommuner och kommunalförbund, akademi och forskningsinstitut, civilsamhällets organisationer, Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter samt internt inom Västra Götalandsregionens nämnder, förvaltningar och bolag. Aktörerna har alla olika ansvar, resurser och kunskaper i det regionala utvecklingsarbetet, och strategin är plattformen för vår samverkan och för ett kraftfullt genomförande.

Att skicka förslaget på aktualiserad strategi på remiss är en viktig del i processen att skapa en relevant strategi, delaktighet och engagemang.

Översynen tar sin utgångspunkt i följande underlag:

- Kunskapsunderlag och omvärldsanalys
- Årliga uppföljningar av strategins genomförande
- Utvärdering av strategins nuvarande kraftsamlingar
- Inspel från alla de aktörsdialoger och politiska samtal som genomförts under perioden maj 2024-februari 2025.
- Synpunkter från genomförd remiss.

Arbetet med översynen går att följa på www.vgregion.se/vg2030. Där listas alla aktörsdialoger och kunskapsunderlag, uppföljningar och utvärderingar. Där finns även remissversion samt mer information om remissförfarande och remissinstanser.

Aktörer som svarat på remissen

Remissen skickades ut till 155 aktörer, 132 externt och 23 internt med möjlighet för fler organisationer än de tillfrågade att inkomma med remissvar.

Totalt 139 svar har inkommit från:

- Samtliga fyra kommunalförbund och även 38 kommuner som svarat enskilt
- Länsstyrelsen och ytterligare 10 myndigheter
- Näringslivet och dess organisationer däribland Företagarna, IUC-bolagen, Västsvenska handelskammaren, Coompanion, LRF, fackliga organisationer, GKN och Ung Företagsamhet
- Högskolor och universitet, folkhögskolor, naturbruk, bildningsförbund, science parks och science centers
- Över 35 svar från civila samhället bland annat Sociala ekonomins nätverk, RF Sisu, Hela Sverige ska leva och Västra Götalandsregionens fem samråd för mänskliga rättigheter
- Grannregioner och storstadsregioner
- Västra Götalandsregionens egna nämnder, däribland kulturnämnden, infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden, strategiska respektive operativa hälso- och sjukvårdsnämnden, de fem delregionala nämnderna samt förvaltningar och bolag.

I sammanställningen har inkomna remissvar kategoriserats utifrån följande aktörsgrupper: Kommuner, Kommunalförbund, Akademi och forskningsinstitut, Länsstyrelsen och andra myndigheter, Näringslivet och dess organisationer, Näringslivs-, kompetens- och innovationsfrämjande aktörer samt Övriga, Andra regioner, Civilsamhällets organisationer och Västra Götalandsregionen internt – nämnder, förvaltningar och bolag.

Samtliga remissvar finns diariet förda på MRU 2025-00150 (Remiss av aktualiserad regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030).

Frågor som ställdes i remissen

Förslaget på aktualiserad regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 var ute på remiss under perioden 14 april- 15 september 2025. I sitt svar ombads remissinstanserna utgå ifrån följande fem frågeställningar. De ombads även svara kort och ta upp både sånt som är bra i strategin och sånt de skulle vilja ändra på.

- Vad är er samlade uppfattning om strategins relevans i förhållande till utvecklingen i Västra Götaland och omvärldens förändringar, och därmed för att nå målet: Tillsammans gör vi Västra Götaland till föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt Västra Götaland?
- De fyra långsiktiga prioriteringarna har förtydligats. Fångar beskrivningen under respektive långsiktig prioritering de utmaningar och möjligheter som är mest centrala för gemensamma insatser framåt?
- Tre nya områden föreslås, som vi gemensamt behöver kraftsamla kring de närmaste åren. Fångar dessa de viktigaste områdena för särskilt fokus, riktad samverkan och gemensamma insatser? Har respektive kraftsamling rätt avgränsning och innehåll?
- Samarbete mellan aktörer är nödvändigt för ett framgångsrikt genomförande av strategin. Hur kan genomförandet förstärkas? Vad fungerar bra eller dåligt? Hur kan er organisation bidra?
- De vägledande principerna ligger kvar. Hur ser ni på hur de bidrar till strategins genomförande?

Sammanställningens metod och upplägg

Denna sammanställning är en summering av de mest förekommande synpunkterna i remissvaren. Synpunkterna har kategoriserats och sorterats i analysverktyget NVivo. Rapporten innehåller därmed en sammanställning av inkomna remissvaren, men inte någon sammanvägd analys av synpunkter eller förslag på hur de ska tas omhand i den fortsatta beredningen. Det sker i nästa steg och remissvaren utgör ett av flera underlag i utarbetandet av slutligt förslag till aktualiserad strategi.

Vårt att notera är att remissvaren i denna sammanställning inte är viktade utifrån organisationernas storlek, roll i en fråga etcetera utan endast speglar de mest förekommande svaren och synpunkterna.

Sammanställningen är indelad utifrån de frågeställningar som ställdes i remissen och beskriver aktörsgruppernas samlade inspel samt om vissa

aktörsgrupper pekar på särskilda frågor som viktiga. I vissa fall förekommer underkategorier till remissfrågorna, exempelvis avseende de fyra långsiktiga prioriteringarna och förslaget på tre områden för kraftsamling.

För att förtydliga vad remissinstanserna tyckt till om finns även - för varje avsnitt - en inledande bakgrundsbeskrivning till vilka förändringar som föreslogs i remissversionen av aktualiserad regional utvecklingsstrategi och vad de grundat sig i, jämfört med den strategi som antogs 2021.

Sammanställning av remissvar

Hur uppfattas strategins relevans, inriktning och mål?

Om remissversionen

Västra Götalandsregionens miljö- och regionutvecklingsnämnd beslutade att i aktualiseringen behålla strategins mål och fyra långsiktiga prioriteringar. I de aktörsdialoger som föregick utarbetandet av remissförslaget fanns ett stöd för detta. I remissversionen ligger därför mål och långsiktiga prioriteringar kvar. I remissversionen föreslogs strategin fortsatt gälla fram till 2030, men eftersom det krävs långsiktighet i samverkan kring komplexa utmaningar, har en utblick mot 2045 lagts till. De siffror - redan antagna - klimatmålen för Västra Götaland skrevs även in i strategin efter önskemål från kommuner och Länsstyrelsen med flera.

Vidare föranledde de senaste årens omvärldshändelser och förändrade förutsättningar att strategins avsnitt "Samhällsutmaningar som drivkraft" skrevs om och uppdateringar gjordes utifrån aktuellt omvärldsläge. Strategins bidrag till klimatomställningen och till att stärka den biologiska mångfalden förtydligades även genomgående.

Remissvar – kring strategins relevans, inriktning och mål

Frågan vi ställde i remissen: *Vad är er samlade uppfattning om strategins relevans i förhållande till utvecklingen i Västra Götaland och omvärldens förändringar, och därmed för att nå målet: Tillsammans gör vi Västra Götaland till föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt Västra Götaland?*

I en majoritet av remissvaren från samtliga aktörsgrupper framgår att de ställer sig positiva till den aktualiserade strategin och att den utvecklats i rätt riktning. RUS:en beskrivs över lag som relevant, angelägen, väl förankrad och ett viktigt verktyg för det gemensamma arbetet. Den anses vara väl anpassad utifrån det förändrade läget i omvärlden och fånga de möjligheter och utmaningar som Västra Götaland står inför. Genomgående ges positiva kommentarer avseende strategins mål och den långsiktiga utblicken till 2045. Målet anses ha en hög ambitionsnivå, vara väl formulerat samt skapa riktning och kontinuitet. Från flertalet kommuner, civilsamhällets organisationer, lärosäten, statliga myndigheter och andra regioner lyfts att RUS:en ligger i linje med och kompletterar egna visioner/styrdokument och utgör därigenom en länk mellan olika planeringsnivåer.

Kopplingen till biologisk mångfald och klimatmålen nämns som särskilt positiv av flera kommuner och civilsamhällets organisationer, samtidigt som de uttrycker önskemål om mer ingående beskrivningar av den demografiska utmaningen och hotet mot demokratin. I remissvaren från samma aktörsgrupper samt även internt inom VGR betonas vikten av att synliggöra de geografiska skillnaderna i länet. Utvecklingen anses koncentreras till de största befolkningscentren, vilken förstärker den regionala obalans som upplevs finnas.

Vidare efterfrågar flera kommuner och lärosäten en ökad konkretisering av strategin. Det kan enligt vissa av svaren med fördel tydliggöras hur ambitionerna ska omsättas i praktisk handling, inklusive mätbara mål och åtgärder, samt hur resurs-/ansvarsfördelningen ser ut. RUS:ens struktur upplevs som tydlig i svaren från andra regioner, medan man från flera kommuner och delar av Västra Götalandsregionens egna organisation lyfter att den är svårnavigerad. Här efterfrågas ett förtydligande av samspelet mellan mål, långsiktiga prioriteringar, kraftsamlingar och vägledande principer.

Näringslivets organisationer uttrycker att utvecklingsstrategin är relevant och visar att Västra Götalandsregionen tar sin roll som utvecklingsmotor på allvar, med ett brett angreppssätt som rymmer både sociala, ekologiska och ekonomiska perspektiv. Det uttrycks som positivt att strategin har fokus på omställning brett och utifrån olika dimensioner där såväl stora industrier som små och medelstora företag behövs. Som exempel önskar Ung Företagsamhet se ett än större fokus på småföretagare och deras förutsättningar att verka i Västra Götaland eftersom de samlat står för en stor andel arbetstillfällen i länets alla delar samt innovationskraft. Science

Park Skövde ser att strategin väl adresserar de stora samhällsutmaningarna och stärker kopplingen mellan omställning, konkurrenskraft och tillväxt.

Hur uppfattas förtydligandena av de långsiktiga prioriteringarna?

Om remissversionen

I remissförslaget föreslås de fyra långsiktiga prioriteringarna Stärka innovationskraften, Bygga kompetens, Öka inkluderingen och Knyta samman Västra Götaland ligga kvar och fortsatt utgöra basen i det regionala utvecklingsarbetet men däremot förtydligas. I översynens aktörsdialoger framkommer ett behov av att bättre synliggöra allt värdefullt utvecklingsarbete som sker inom dessa områden i genomförandet av strategin. Inspel i dialogerna handlade också om hur olika aktörsgrupper kan och vill bidra i genomförandet vilket gjorde att förslaget på aktualiserad strategi i högre grad synliggjorde exempelvis rollen som civilsamhällets organisationer kan ha.

Översynen resulterade även i några förtydliganden i beskrivningarna av respektive långsiktig prioritering för att i högre grad spegla omvärldsförändringar och dagens förutsättningar, samt stärka genomförandekraften.

Remissvar – sammantaget om de långsiktiga prioriteringarna

Frågan vi ställde i remissen: De fyra långsiktiga prioriteringarna har förtydligats. Fångar beskrivningen under respektive långsiktig prioritering de utmaningar och möjligheter som är mest centrala för gemensamma insatser framåt?

Sammantaget ser aktörerna positivt på de långsiktiga prioriteringarna och anser att de är fortsatt relevanta, väl motiverade och välkomnar de förtydliganden som gjorts. Att hålla fast vid prioriteringarna beskrivs som en styrka då det signalerar långsiktighet och skapar kontinuitet. Vidare sägs de adressera centrala utmaningar och fylla en viktig funktion i att peka ut områden för gemensamma insatser framåt. I remissvaren från kommunerna och inom VGR nämns att prioriteringarna ligger i linje med egna budgetmål och fokusområden.

Från kommunalt håll efterfrågas dock ett klargörande avseende samverkansformer och det praktiska genomförandet, exempelvis genom att

komplettera med konkreta mål och åtgärder. Akademien lyfter att prioriteringarna i högre grad kan kopplas samman i strategin och från civilsamhällets organisationer efterfrågas tydligare referenser till de utmaningar som prioriteringarna avser att möta. Ett annat önskemål, från statligt håll, är att klimat- och miljöaspekter bör beskrivas mer ingående.

Remissvar – långsiktiga prioriteringen Stärka innovationskraften

Prioriteringen benämns av flera aktörsgrupper som viktig för den långsiktiga tillväxten. Det är viktigt att fortsatt arbeta för att stärka innovationskraften inom såväl små och medelstora företag som industri och även kopplat till entreprenörskap och företagsamhet i grundskolan. Betoningen på bred samverkan lyfts som särskilt positiv. Från lärosätena och näringslivets aktörer pekas på vikten av fortsatt samverkan mellan företag, offentlig sektor, forskningsinstitut och akademien. Fortsatt prioritering på starka forsknings- och innovationsmiljöer ses som en förutsättning. Samma aktörer och även statliga myndigheter ger stöd till formuleringar kring behovet av digital transformation, AI och banbrytande tekniker, automation inom industrin. Något som nämns är också att fortsätta arbetet med att främja cirkularitet och cirkulära materialflöden och modeller för produktion i syfte att minska resursuttaget.

Offentliga aktörer nämns som viktiga samverkansparter i sammanhanget och att VGR med fördel kan arbeta mer med att skapa kunskapsöverföring mellan olika sektorer. Kommuner och kommunalförbund framhåller betydelsen av att främja utveckling i befintliga företag och se till den potential som finns inom små och medelstora företag.

I övrigt ges en rad exempel på områden/branscher som, enligt remissvaren från främst kommuner och civilsamhällets organisationer bör beskrivas tydligare i strategin och som också har olika stor geografisk betydelse i länets olika delar. Däribland lyfts livsmedelsproduktion, gröna näringar, besöksnäring, blå näringar. Men även den sociala ekonomin. Från främst civila samhällets organisationer lyfts behovet av att också synliggöra sociala och idéburna innovationen som kan möta de samhällseliga utmaningar strategin pekar på.

Remissvar – långsiktiga prioriteringen Bygga kompetens

Prioriteringen lyfts fram som särskilt viktig hos merparten av aktörsgrupperna och beskrivs som avgörande för att möta förestående samhällsutmaningar. Enligt flera remissvar är det bra att prioriteringen

kvarstår och att den förstärkts med fokus på barn och unga, att engagera dem och knyta dem till arbetsmarknaden och de bristyrken som finns. Det ses som en fördel att strategin betonar exempelvis samarbete, livslångt lärande och tidiga insatser.

Näringslivet efterfrågar dock en stärkt samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknadens parter för en mer långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Utifrån de demografiska utmaningarna finns synpunkter från flertalet kommuner och kommunalförbund samt VGRs hälso- och sjukvårdsnämnder och de delregionala nämnderna om ett tydligare fokus på utmaningen med kompetensförsörjning inom välfärdsyrken, såsom vård, skola och omsorg.

Vidare bör, enligt kommuner, civilsamhällets organisationer och Tillväxtverket, de skilda geografiska förutsättningarna beskrivas närmre. Det lyfts som betydelsefullt att säkerställa utbildningsutbudet i hela länet och att möjliggöra livslångt lärande oberoende av bostadsort.

Remissvar – långsiktiga prioriteringen Öka inkluderingen

Överlag ställer sig remissinstanserna positiva till prioriteringen och beskriver den som angelägen, grundläggande och av fortsatt stor betydelse. Prioriteringen anses ha konkretiserats i och med översynen och flera nämner att den förtydligats på ett bra sätt.

Från statligt håll nämns att fler samhällsutmaningar med fördel kan synliggöras, såsom minskad tillit i samhället och åldrande befolkning. Kommunerna efterfrågar vidare en tydligare koppling till den nya socialtjänstlagen. Ytterligare områden som flera aktörsgupper anser bör betonas i strategin är till exempel välfärdsbrottslighet, trygghet i offentliga miljöer, ofrivillig ensamhet, arbetsintegrerande sociala företag, civilsamhällets organisationers bidrag och ungas psykiska hälsa.

Remissvar – långsiktiga prioriteringen Knyta samman Västra Götaland

Flera aktörsgupper beskriver denna prioritering som viktig, att den förtydligats till det bättre och att den fångar viktiga områden för utveckling.

Återkommande i remissvaren lyfts vikten av att säkerställa jämlik tillgång till samhällsresurser och ha ett större fokus på likvärdiga livsvillkor i länet, bland annat genom fungerande kollektivtrafik på landsbygden. Kommunerna betonar betydelsen av samplanering i tidigt skede,

förbättrade samverkansformer mellan VGR och kommunal nivå samt fler gemensamma forum och snabbare processer. Vidare efterfrågar kommunalförbunden och grannregionerna ett utvecklat resonemang kring funktionella samband, vidgade perspektiv och ökat fokus på större arbetsmarknadsregioner. Därutöver önskas tydligare skrivningar kring beredskap, hållbar markanvändning, sjöfart-/vattenvägar och mellanregionala järnvägar och även tillgången till natur och kultur som viktiga faktorer för inkludering och länets attraktionskraft.

Hur uppfattas de tre områdena för kraftsamling?

Om remissversionen

Nuvarande strategi pekar ut områden där vi särskilt behöver fokusera de närmaste åren på att stärka samverkan och samordna utvecklingsarbetet för att nå större effekt genom att kraftsamla och som är beslutade på fyra år i taget. Ett av syftena med översynen var att se över kraftsamlingarna med hjälp av utvärdering och dialog.

I remissförslaget av aktualiserad regional utvecklingsstrategi föreslås tre nya områden att kraftsamla kring. Dessa ersätter och bygger delvis vidare på dagens fyra kraftsamlingar (Fullföljda studier, Digitalisering, Elektrifiering och Cirkulära affärsmodeller). Områdena föreslås utifrån nuläge och omvärldsförändringar och med basen i de inspel som kommit under dialoger och samtal med regionala utvecklingsaktörer från olika aktörer. Även med utgångspunkt i lärdomar från nuvarande kraftsamlingar.

De nya områdena är:

- Industrins gröna omställning
- Framtidsrusta barn och unga
- Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

En viktig del i remissen var att fånga synpunkter från de olika remissinstanserna om vad det är viktigast att tillsammans fokusera på inom respektive område de närmaste åren

Remissvar - om förslag till tre delvis nya kraftsamlingarna

Frågan vi ställde i remissen: *Tre nya områden föreslås, som vi gemensamt behöver kraftsamla kring de närmaste åren. Fångar dessa de viktigaste*

områdena för särskilt fokus, riktad samverkan och gemensamma insatser? Har respektive kraftsamling rätt avgränsning och innehåll?

I remissvaren finns en samstämmighet om att de tre nya förslagen på kraftsamlingar är relevanta, angelägna och en logisk vidareutveckling som bygger på det som hittills åstadkommit. Återkommande synpunkter handlar om att de fångar de förestående samhällsutmaningarna och utvecklingsbehoven samt att de adresserar de viktigaste områdena för gemensamma insatser framåt. Av kommunernas och VGR:s interna svar framgår att kraftsamlingarna ligger nära det egna uppdraget och överensstämmer med lokala behov.

Vidare syns en viss kluvenhet vad gäller hur man uppfattar den nu bredare ansatsen, vilket lyfts av både kommuner, kommunalförbund och Länsstyrelsen. Å ena sidan ses det som positivt, då det ger ett ökat handlingsutrymme och gör att kraftsamlingarna är tillämpliga i fler sammanhang. Å andra sidan befaras revideringen leda till att arbetet blir svårhanterligt och medföra minskade möjligheter att nå resultat till 2030.

I flera svar lyfts även önskemål om konkretisering. Om implementering i den egna verksamheten ska kunna ske behöver det enligt flera remissvar tydliggöras hur kraftsamlandet ska se ut, hur varje aktör förväntas bidra och vilka resurser som finns att tillgå. Flera efterfrågar även ett förtydligande av förhållandet mellan kraftsamlingarna och de långsiktiga prioriteringarna och menar att de i större omfattning kan knytas till varandra. Därtill anses det finnas synergieffekter kraftsamlingarna emellan som med fördel kan bli tydligare.

I remissvaren nämns återkommande att digitalisering fortsatt behöver vara ett område att kraftsamla kring, då det anses ha strategisk tyngd och att det är avgörande för exempelvis kommuner att följa med i den snabba utvecklingen. Digitalisering föreslås (1) kvarstå som kraftsamling, (2) fortsätta arbetas med i de strukturer som byggts upp sedan RUS:en antogs eller (3) skrivas in som en möjliggörare i form av en horisontell riktning i var och en av de nya kraftsamlingarna.

I svaren från det civila samhällets organisationer instämmer flera organisationer i RÖS-gruppens¹ förslag om en ny kraftsamling: "Ökad samverkan med civilsamhällets organisationer". Aktörerna lyfter att det finns en outnyttjad kunskapsbank, ett stort ideellt kapital och att det finns

¹ Överenskommelsegruppen kopplad till den gemensamma viljeyttringen för ökad samverkan mellan VGR och det civila samhällets organisationer.

mycket att vinna på en ökad samverkan med civilsamhällets organisationer för att genomföra den regionala utvecklingsstrategin.

Synpunkter på Kraftsamling Industrins gröna omställning

Om remissversionen

Området Industrins gröna omställning motiveras av att Västra Götaland är en stark industriregion och att den gröna omställningen är avgörande för att säkra industrins långsiktiga konkurrenskraft, klara klimatomställningen och behålla jobben, vilket i sin tur finansierar vår välfärd. Mycket av den samverkan som sker idag kring elförsörjning, cirkulära värdekedjor och inte minst i kompetensförsörjningsarbetet kan förstärkas genom att vi kraftsamlar tillsammans.

Remissvar – kraftsamling Industrins gröna omställning

Kraftsamlingen beskrivs över lag som välmotiverad, central och avgörande för Västra Götaland som industriregion och väsentlig för att möta framtida utmaningar inom såväl elförsörjning, kompetensförsörjning och omställning. Fokuseringen på näringslivet ses som strategiskt viktig för att nå klimatmålet och för att länet ska vara fortsatt konkurrenskraftigt. En förutsättning för att få till en förflyttning inom området är, enligt många remissinstanser, en långsiktig samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor, akademi och civilsamhälle, då hela det innovationsfrämjande systemet berörs av kraftsamlingen och att det krävs för att skapa långsiktiga och förutsägbara spelregler.

Näringslivet och dess organisationer trycker på vikten av att strategin tar hänsyn till det geopolitiska läget. De lyfter även utvecklingen inom AI och digitaliseringen som en möjliggörare att tillvarata. I flertalet svar från näringslivets organisationer och akademin/innovationsstödsystem lyfts behovet av att även fortsätta arbeta för att utveckla cirkulära materialströmmar för den cirkulära ekonomin och som viktigt i en systemomställning.

I svaren från vissa kommuner, kommunalförbund, näringsliv och delar av VGR:s egna organisation skulle man önska en breddning till ”näringslivets gröna omställning” för att visa att kraftsamlingen inkluderar hela värdekedjan och för att även kommuner utan större industrier ska kunna relatera till kraftsamlingen.

Flera av det civila samhällets organisationer lyfter att kraftsamlingen bör ha en bredare ansats, förslagsvis omformulerad till ”samhällets gröna

omställning”, för att inkludera fler aktörer som också har en viktig roll i det gemensamma arbetet.

Synpunkter på Kraftsamling Framtidsrusta barn och unga

Om remissversionen

Området Framtidsrusta barn och unga föreslår mot bakgrund av att barn och ungas välmående utvecklas åt fel håll och att det är en kritisk fråga både för individen och för samhällsutvecklingen i stort. I genomförda aktörsdialoger under översynen av strategin trycker i stort sett alla aktörer på vikten av att – utifrån sina olika roller och ansvar – fortsatt kraftsamla för att ge barn och unga i Västra Götaland en bra start i livet. Men för att tydligt signalera att det handlar om mycket mer än att klara sig igenom skolan, föreslås en ny inramning och ett omtag i samverkan inom vissa områden. Samtidigt är det viktigt att ta tillvara erfarenheterna från nuvarande arbete inom kraftsamling Fullföljda studier och vidareutveckla och sprida det som fungerar bra.

Remissvar – Kraftsamling Framtidsrusta barn och unga

Svaren kring kraftsamlingen genererade många kommentarer i remissvaren, i synnerhet från kommunerna. Aktörerna är övervägande positiva till det breddade perspektivet (jmf. med kraftsamling ”Fullföljda studier”) och menar att kraftsamlingen nu i högre grad speglar de utvecklingsbehov länet står inför. Kraftsamlingen beskrivs som relevant, välmotiverad och i linje med den nya socialtjänstlagen.

I flera remissvar lyfts dock att breddningen medför en ökad komplexitet och därmed också ett större behov av utvecklade samverkanskonstellationer samt att tydliggöra avgränsningar, konkreta mål, uppföljning och hur berörda aktörer förväntas bidra i genomförandet. En återkommande synpunkt handlar om att värna om det etablerade begreppet ”fullföljda studier” och de strukturer som byggts upp inom ramen för den tidigare kraftsamlingen. Det lyfts här som viktigt att ta vara på erfarenheter och bibehålla en kontinuitet i arbetet framåt.

Vidare nämns att kraftsamlingen även bör inkludera vuxna i utanförskap och vårdnadshavares perspektiv samt hur barn kan knytas till vuxna förebilder som inger framtidstro hos den yngre generationen. Kommuner och civilsamhället efterfrågar ett ökat fokus på barn och unga på landsbygden och vikten av att säkerställa likvärdiga möjligheter till utbildning och fritidsaktiviteter oavsett bostadsort.

Områden som lyfts i remissvaren från näringslivets aktörer handlar dels om hur vi kan kraftsamla för att stärka barns innovations- och omställningsförmåga och hur vi kan arbeta med ungas ingångar till och kontakt med arbetslivet och man ger stöd till att samarbeta för barns framtidstro. De ser också kraftsamlingen som nödvändig för att möta kompetensbristen på lång sikt.

I några av remissvaren framgår att kraftsamlingen anses något för framtidsorienterad och borde ha större tyngdpunkt på barn och ungas nuvarande situation. Därutöver lyfts önskemål om tydligare skrivningar kring socioekonomiska faktorer, barn och unga med funktionsnedsättning samt starkare koppling till barnkonventionen.

Synpunkter på Kraftsamling Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

Om remissversionen

Området Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering motiveras utifrån att många aktörer uttrycker ett behov av ökad gemensam beredskap inom exempelvis energi- och livsmedelsförsörjning och klimatanpassning. Fokus ligger på att med hjälp av gemensamma analyser, scenarier och framtidsbilder samt ökad samplanering bli mer resurseffektiva, motståndskraftiga och öka utvecklingskraften i Västra Götaland. Denna kraftsamling handlar inte om att Västra Götalandsregionen avser göra anspråk på att bli regionplaneorgan enligt Plan- och bygglagen, utan om att utveckla samverkan i samhällsplaneringen utifrån våra olika roller och ansvarsområden.

Remissvar – Kraftsamling Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

I merparten av remissvaren välkomnas den nya kraftsamlingen och beskrivs som nödvändig för att stärka den långsiktiga konkurrenskraften och för att hantera aktuella samhällsutmaningar. I svaren från kommunalförbunden och det civila samhället betonas behovet av ett samlat arbete och att den kommunala planeringen behöver kompletteras med en regional kontext. Trafikverket och Västsvenska Handelskammaren lyfter specifikt att VGR bör axla rollen som regionplaneorgan.

I sammanhanget är det, enligt ett flertal remissvar, viktigt att inkludera ett underifrånperspektiv samt att ta vara på kraften som finns lokalt och inom det civila samhället. Även näringslivet uttrycker ett önskemål om att tydligare involveras i kraftsamlingen samt att den bör innefatta faktorer såsom lokalt företagsklimat och samhällsservice.

Många kommentarer handlar om kraftsamlingens komplexitet och att den regionala rollen behöver konkretiseras. Bredden tillika komplexiteten anses kunna medföra en utmaning i att uppnå konkreta resultat fram till 2030.

I kommunernas och kommunalförbundens svar föreslås att benämningen ändras till "samverkan i samhällsplanering", medan flera science parks menar att rubriceringen bör vara "stärkt robusthet och beredskap", för att spegla mer nära förestående behov.

I remissvar från flera aktörsgrupper efterfrågas kompletteringar kopplat till höjd beredskap, krig och det förändrade världsläget och behovet av ökad samverkan inom beredskap inom en bredd av områden som inte nödvändigtvis berör samhällsplaneringen. Det civila samhället lyfter särskilt landsbygdens roll i sammanhanget samt behovet av utbyggd infrastruktur och service.

Hur kan genomförandet av strategin förstärkas?

Om remissversionen

Översynen av den regionala utvecklingsstrategin har som ett viktigt syfte att förstärka genomförandet och gå från ord till handling. Det innebär att i dialogerna och i remissen fånga upp områden där våra gemensamma arbetssätt, och samverkansstrukturer fungerar bra och vart det behöver tydliggöras eller förstärkas ytterligare för att nå gemensam framgång i det regionala utvecklingsarbetet.

I remissförslaget på aktualiserad strategi som var ute på remiss har avsnittet om strategins genomförande förtydligats.

De inspel och synpunkter som framkommit kring genomförandet, i såväl dialoger som remissvar, rör i vissa delar skrivningarna i själva strategidokumentet men är framför allt viktiga att omhänderta i ett nästa steg - när strategin ska genomföras.

Remissvar – hur kan genomförandet förstärkas?

Frågan vi ställde i remissen: *Samarbete mellan aktörer är nödvändigt för ett framgångsrikt genomförande av strategin. Hur kan genomförandet förstärkas? Vad fungerar bra eller dåligt? Hur kan er organisation bidra?*

Genomgående i remissvaren återfinns positiva kommentarer om att tvärsektorieell dialog ges en central roll i strategin. Ambitionen om

flernivåsamverkan välkomnas och beskrivs som avgörande för att nå målet. Samtliga aktörsgupper förmedlar ett stort engagemang och uttrycker en vilja att aktivt bidra i genomförandet. Det ges en rad exempel på hur detta kan ske, bland annat genom expertkunskap inom sina respektive verksamhetsområden, att tillhandahålla kunskapsunderlag, sprida goda exempel och via sina kontaktnät utgöra en länk mellan olika samhällssektorer. Vidare innehåller remissvaren många exempel på etablerade samverkansstrukturer som anses fungera väl och som bör tas tillvara i det fortsatta arbetet, däribland de delregionala kompetensråden och dialogen inom ramen för fullföljda studier.

Från det civila samhällets håll lyfts Överenskommelsen² fram som ett välfungerande exempel, men att samverkan mellan VGR och civilsamhället generellt sett behöver stärkas, till exempel via mer långsiktiga finansieringslösningar. Flera aktörer, däribland VGR:s egna förvaltningar och bolag, efterfrågar en tydligare redogörelse för vem som förväntas bidra i genomförandet och hur detta ska ske.

Den regionala nivån beskrivs som en viktig länk och VGR kan med fördel ta en mer framträdande ledarroll i arbetet. Därtill kan genomförandet stärkas genom mer utvecklade resultatmål, handlingsplaner och verktyg för uppföljning. Undantaget är svaren från Region Halland och Region Skåne, som menar att det i strategin tydligt framgår hur genomförande ska organiseras. Angränsande regioner och aktörer inom näringslivet lyfter önskemål om fler mellanregionala samarbeten och betydelsen av att stärka Västsverige i nationella/internationella sammanhang.

Hur bidrar de vägledande principerna till strategins genomförande?

Om remissversionen

Strategin pekar ut fyra principer som ska vägleda oss i vår dialog och samverkan för att genomföra strategin:

- Vi tar tillvara olika platsers förutsättningar och möjligheter
- Vi ökar invånarnas delaktighet och inflytande
- Vi experimenterar för att lära, skala upp och implementera

² Överenskommelsen om ökad samverkan mellan VGR och det civila samhällets organisationer.

- Vi är modiga och förändringsorienterade ledare

Principerna ska hjälpa oss att ta tillvara möjligheterna i hela Västra Götaland genom att de inspirerar och utmanar oss att arbeta och samverka på nya sätt. De ska bidra till att vidga perspektiven, öka delaktigheten, uppmuntra oss att gå före och våga prova det outforskade. De vägledande principerna är även ett sätt att integrera Agenda 2030 i genomförandet.

De fyra vägledande principerna föreslogs i aktualiseringen ligga kvar fortsatt utmana oss i genomförandet.

I aktörsdialogerna som föregick remissförslaget på aktualiserad strategi har många lyft vikten av att fortsatt ta tillvara olika platsers förutsättningar möjligheter, samtidigt som vi behöver samordna oss på nationell och europeisk nivå för att undanröja hinder för Västsveriges utveckling och skapa förutsättningar för gemensamt prioriterade frågor. Det gemensamma ledarskapet blir alltmer avgörande och vi behöver vara handlingskraftiga och snabba trots ökad komplexitet och osäkerhet.

Remissvar – vägledande principerna

Frågan vi ställde i remissen: *De vägledande principerna ligger kvar. Hur ser ni på hur de bidrar till strategins genomförande?*

Det finns överlag en hög grad av samstämmighet i remissvaren om de vägledande principerna. Det ges övervägande positiva kommentarer i samtliga aktörsgrupper. Principerna beskrivs som relevanta, inspirerande och ett viktigt verktyg som skapar handlingskraft. De anses ge vägledning i strategins genomförande och utgöra viktiga förhållningssätt att hålla fast vid.

Genomgående lyfts det dock önskemål om att principerna behöver operationaliseras och följas upp med praktiska exempel. Det finns vissa frågetecken kring hur de förhåller sig till prioriteringar och kraftsamlingar samt hur de ska synliggöras i utvecklingsarbetet. Principen om att ”vi tar tillvara olika platsers förutsättningar och möjligheter” lyfts som särskilt viktig av kommuner, kommunalförbund och civilsamhälle och skulle med fördel kunna ges mer utrymme i strategin, menar man.

Så omhändertas remissvaren

Västra Götalandsregionen sammanställer och behandlar de inkomna synpunkterna och sammanställningen presenteras på www.vgregion.se/rusremiss (denna rapport).

Under hösten 2025 tas det fram ett slutligt förslag på aktualiserad regional utvecklingsstrategi som behandlas i miljö- och regionutvecklingsnämnden (MRU), beredningen för hållbar utveckling (BHU) och regionstyrelsen. Beslut om strategin fattas av regionfullmäktige i början av 2026.

Beredningen utgår från:

- Det regionala utvecklingsuppdrag som VGR har, samt vad lag och förordning om regionalt utvecklingsarbete säger om den regionala utvecklingsstrategins roll.
- Miljö- och regionutvecklingsnämndens beslut tidigt i processen att översynen ska avgränsas till att aktualisera delar av strategin utifrån omvärld och nuläge samt till att förstärka genomförandet med fokus på att se över strategins kraftsamlingar.
- Att strategin genomförs med stort engagemang och att översynen ska bidra till att behålla och förstärka detta.

Den sammanvägda analysen och slutligt förslag på aktualiserad regional utvecklingsstrategi baseras på:

- Kunskapsunderlag och omvärldsanalys
- Årliga uppföljningar av strategins genomförande
- Utvärdering av strategins nuvarande kraftsamlingar
- Inspel från alla de aktördialoger och politiska samtal som genomförts under perioden maj 2024-februari 2025
- Synpunkter från genomförd remiss

De inspel som handlar om hur vi tillsammans genomför strategin utgör viktiga underlag för fortsatt dialog och vidareutveckling av samverkan, arbetssätt och gemensamma satsningar.